

1. NOȚIUNI GENERALE DESPRE AUTOMOBILE

Automobilul este un vehicul rutier, carosat și suspendat elastic pe cel puțin trei roți care se deplasează prin mijloace de propulsie proprii în diferite condiții de teren – destinat transportului direct sau prin tractare al unor încărcături ce pot fi bunuri, persoane etc.

1.1. EVOLUȚIA AUTOMOBILULUI

Apariția primelor automobile este strâns legată de descoperirea și perfecționarea mașinii cu abur și a motorului cu ardere internă. Primele automobile au apărut pe la mijlocul secolului al XIX-lea și erau echipate cu motor cu abur, iar spre sfârșitul secolului, motorul cu abur începe să fie înlocuit cu motorul cu ardere internă. Aceste automobile erau prevăzute cu roți fără pneuri, aveau o transmisie simplă, masă mare, iar viteza de deplasare era foarte redusă. Primele automobile au fost utilizate în special pentru transportul persoanelor.

În secolul XX, începe folosirea roților cu pneuri, s-au perfecționat motorul cu ardere internă și transmisia, au crescut vitezele de deplasare și s-a diversificat continuu construcția automobilelor.

După cel de-al doilea război mondial, se produce un salt calitativ important în perfecționarea și modernizarea automobilelor, acordându-se o atenție deosebită economicității, siguranței circulației și reducerii masei proprii.

Precursorii români se remarcă prin contribuții originale la dezvoltarea și perfecționarea automobilului modern.

În anul 1880, Dumitru Văsescu, student la Paris, a realizat un automobil, original acționat cu abur, care la vremea respectivă era una dintre cele mai performante mașini.

Printre primele automobile din lume cu forma apropiată de cea a unei picături de apă în cadere, la care rezistența la opoziția de aer este minimă (forma aerodinamică ideală), a fost construit în anul 1923 de inginerul Aurel Persu. Autoturismul, fără diferențial și cu motorul în spate, a fost brevetat în mai multe țări.

Traian Vuia a brevetat în anul 1930 un automobil propulsat cu ajutorul generatorului cu abur *Vuia*.

În anul 1908 a fost construită la Arad (care înainte de Marea Unire făcea parte din imperiul Austro-Ungar) fabrica Marta. Aceasta era o sucursală a firmei americane Westinghouse ce producea motoare pentru utilaje feroviare, autobuze, autocamioane de 3 și 5 tone. Începând din anul 1910 a început să producă și autoturisme mici, echipate cu motoare cu patru cilindrii, care aveau o putere cuprinsă între 20-30 CP. Până în 1912 s-au produs 150 de autoturisme de acest tip.

(spargerea pistoanelor, chiulasei și chiar ruperea bielor și arborelui cotit). Curelele pentru accesorii se schimbă la 80 000 km sau la patru ani.

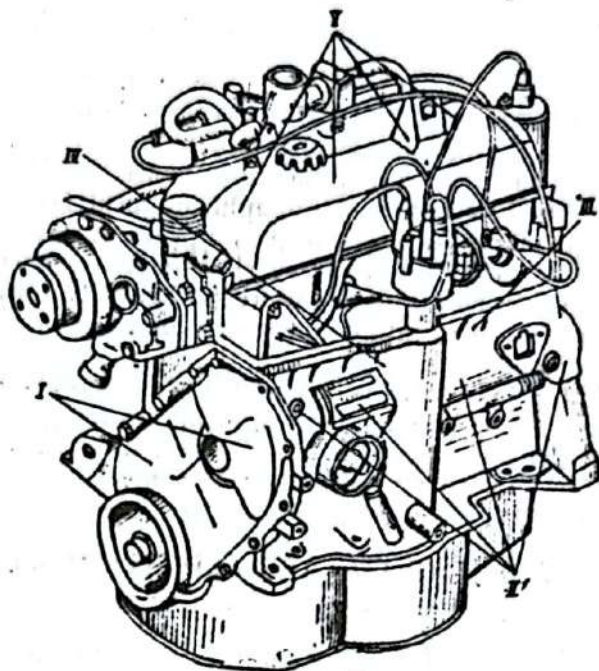

Fig.5.10. Zonele de ascultare cu stetoscopul a zgomotelor și a bătăilor mecanismului de distribuție:

I – zona transmisiei distribuției; *II* – zona lagărelor arborelui cu came; *III* – zona tacheștilor; *IV* – zona antrenării pompei de ulei; *V* – zona culbutoarelor și a supapelor.

Bătăile culbutoarelor sau tacheștilor au o intensitate redusă, ritmică, dar de frecvență înaltă (ascuțită) și sunt provocate de jocurile termice prea mari; motorul funcționează neregulat, când jocurile sunt reglate inegal, sau la uzura suprafețelor frontale ale culbutoarelor și supapelor. Depistarea se face cu stetoscopul în partea superioară a motorului sau prin simplă ascultare cu urechea.

Remedierea constă în reglarea jocului dintre culbutoare și supape. Când sunt uzuri ale unora dintre suprafețele de contact, acestea se rectifică cu piatra abrazivă sau mașini de rectificat, menținând profilul inițial (mai ales la capul culbutorului).

Uzura tacheștilor și alezajele lor provoacă jocuri anormale și deci bătăi. Cauzele pot fi: ungere necorespunzătoare, immobilizarea tacheștilor care nu se mai rotesc.

Depistarea zgomotelor se poate face în zona de mijloc a motorului prin ascultare cu stetoscopul.

Se remediază prin înlocuirea tacheștilor defecti, alezându-se locașurile (eventual bușându-le), iar cele amovibile se înlocuiesc.

Tacheștii hidraulici gripați provoacă funcționarea neregulată a motorului. Se demontează și se deblochează cu solvenți.

Funcționarea neregulată, uneori cu zgomot, a motorului este, îndeosebi, urmarea uzurii inegale a camelor de la arborele cu came. Chiar dacă reglajele sunt corecte, motorul funcționează neregulat datorită uzurii inegale a camelor. Acestea pot fi controlate numai prin demontarea culbutoarelor și așezarea unui ceas comparator cu palpatorul pe fiecare tijă împingătoare, măsurând cursa la fiecare în parte, în timp ce se rotește arborele cotit cu manivela.

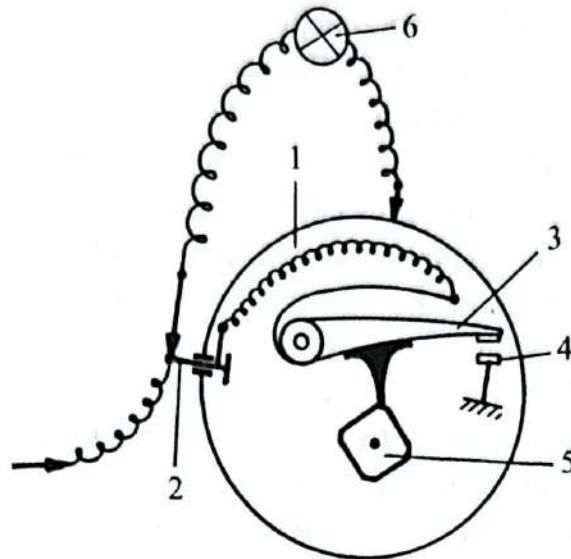

Fig.9.17. Verificarea deschiderii contactelor cu lampa de control:

1 – corpul ruptorului; 2 – borna de alimentare a contactului mobil de la bobina de inducție (borna (+)); 3 – contact mobil; 4 – contact fix; 5 – bucușă cu came; 6 – lampa de control.

– pe automobil, se verifică avansul la aprindere în priză directă pe un drum orizontal la viteza de 20–25 km/h pentru autocamioane și 30–40 km/h pentru autoturisme; se apasă brusc pedala de accelerație până la 50–60 km/h și dacă motorul dă detonații slabe, se mărește avansul, iar la detonații puternice se micșorează.

Bobina de inducție necesită operații de întreținere simple; verificarea fixării papucilor de legătură de la conductoarele de joasă tensiune, a piesei terminale și a manșonului de cauciuc pentru fișa centrală, stării de fixare a bobinei pe motor (departe de surse de căldură), funcționării ei cu testerul electronic sau prin proba scânteii, folosind întreruperea contactelor ruptorului manual (scânteia să aibă culoare albastră și o lungime de 8–10 mm).

Bujia necesită operații de curățire, reglare și verificare a funcționării, astfel:

– curățirea de calamină se face fie cu o perie de sârmă fină, fie prin sablare cu nisip sub presiune de aer comprimat, într-un dispozitiv special.

– reglarea distanței dintre electrozi se face după controlul stării lor și a izolatorului de porțelan, a filetelor și garniturii de etanșare cu locașul din chiulasă; reglarea se realizează prin deplasarea electrodului lateral față de electrodul central, măsurând distanța cu lamele de interstiții sau calibru rotund (0,5–0,7 mm).

– încercarea bujiei se face cu un dispozitiv sub presiune de aer comprimat la 5–7 bar și cu bobină de inducție proprie, urmărind intensitatea și culoarea scânteii (să fie albastră și continuă); dacă prezintă întreruperi sau scurgeri între izolație și corp, bujia nu este corespunzătoare. Se poate face încercarea bujiilor direct pe motor, cu osciloscopul testerului electronic.

Nu se vor folosi bujii de altă valoare termică decât cea indicată sau echivalentă; de asemenea, nu se admit fisuri ale porțelanului sau deteriorări ale corpului.

CUPRINS

1. Noțiuni generale despre automobile	3
1.1. Evoluția automobilului	3
1.2. Compunerea generală a automobilului	8
1.3. Clasificarea automobilelor	10
1.4. Parametrii principali ai automobilelor	16
1.5. Calitățile tehnice de exploatare ale automobilelor	19
2. Noțiuni generale privind construcția motoarelor de automobil	23
2.1. Părțile componente ale motorului	23
2.2. Parametrii constructivi și mărimi caracteristice ale motoarelor cu ardere internă cu piston	24
2.3. Clasificarea motoarelor cu ardere internă pentru automobile	25
2.4. Construcția generală a motorului	26
3. Funcționarea motoarelor cu ardere internă	32
3.1. Principiul funcționării motoarelor cu ardere internă în 4 timpi	32
3.2. Funcționarea motoarelor cu aprindere prin scânteie	33
3.3. Funcționarea motoarelor cu aprindere prin compresie	43
3.4. Comparatie între motorul cu aprindere prin scânteie și motorul cu aprindere prin compresie	49
3.5. Supraalimentarea motoarelor cu ardere internă	51
3.6. Indicii comparativi ai motoarelor cu ardere internă	51
3.7. Caracteristicile motorului cu ardere internă	53
3.8. Poluarea aerului de către motoarele automobilelor	54
3.9. Automobilul și încălzirea globală	56
4. Mecanismul motor	58
4.1. Destinație și părți componente	58
4.2. Organele fixe ale mecanismului motor	58
4.3. Organele mobile ale mecanismului motor	65
4.4. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea organelor fixe	74
4.5. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea organelor mobile	80
5. Sistemul de distribuție	90
5.1. Destinație și părți componente	90
5.2. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea sistemului de distribuție	99
6. Instalația de alimentare a motorului	108
6.1. Generalități	108
6.2. Construcția instalației de alimentare la mas	108
6.3. Construcția instalației de alimentare pentru mac	133

6.4. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea instalației de alimentare a mas	145
6.5. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea instalației de alimentare a mac	151
7. Sistemul de ungere	161
7.1. Destinația și compunerea	161
7.2. Părțile componente ale instalației de ungere	163
7.3. Uleiuri pentru motoarele cu ardere internă	169
7.4. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea sistemului de ungere	171
8. Sistemul de răcire	175
8.1. Destinația și părțile componente	175
8.2. Construcția sistemului de răcire	179
8.3. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea sistemului de răcire	182
9. Instalația de aprindere	186
9.1. Destinație și clasificare.....	186
9.2. Instalația de aprindere cu baterie	186
9.3. Instalații electronice de aprindere	197
9.4. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea instalației de aprindere	200
10. Instalația de pornire a motorului.....	211
10.1. Condiții impuse și metode de pornire	211
10.2. Construcția instalației de pornire cu demaror	212
10.3. Metode de ușurare a pornirii motoarelor	214
10.4. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea instalației de pornire	216
11. Montarea și rodajul motorului.....	222
11.1. Montarea motorului	222
11.2. Rodajul motorului	224
12. Echipamentul electric	228
12.1. Destinația și compunerea echipamentului electric.....	228
12.2. Construcția elementelor componente ale echipamentului electric	228
12.3. Întreținerea, defectele în exploatare și repararea echipamentului electric	260
13. Transmisia automobilului	267
13.1. Ambreiajul	267
13.2. Cutia de viteze (schimbătorul de viteze)	279
13.3. Reductorul-distribuitor	303
13.4. Transmisia longitudinală (cardanică)	307
13.5. Puntea din spate motoare	313

14. Puntea din față	329
14.1. Destinație, condiții impuse și clasificare	329
14.2. Tipuri constructive de punți din față	329
14.3. Materiale utilizate în construcția punților din față	335
14.4. Întreținerea punților din față	335
14.5. Defectele în exploatare ale punții din față	335
14.6. Repararea punții din față	336
15. Sistemul de direcție	337
15.1. Destinație și condiții impuse	337
15.2. Stabilizarea roților de direcție	338
15.3. Tipuri constructive de sisteme de direcție	342
15.4. Materiale utilizate în construcția sistemului de direcție	350
15.5. Întreținerea sistemului de direcție	351
15.6. Defectele în exploatare ale sistemului de direcție	352
15.7. Repararea sistemului de direcție	353
16. Sistemul de frânare	355
16.1. Destinația, condițiile impuse și clasificarea sistemelor de frânare	355
16.2. Construcția frânelor propriu-zise	356
16.3. Mecanisme de acționare ale sistemului de frânare	368
16.4. Frânarea remorcilor	387
16.5. Dispozitive speciale de mărire a eficacității frânării	389
16.6. Materiale utilizate la construcția sistemului de frânare	394
16.7. Întreținerea sistemului de frânare	394
16.8. Defectele în exploatare ale sistemului de frânare	399
16.9. Repararea sistemului de frânare	400
17. Roțile automobilelor	403
17.1. Destinația și clasificarea roților	403
17.2. Construcția roții propriu-zise	403
17.3. Pneurile pentru automobile	404
17.4. Întreținerea roților de automobile	408
17.5. Defectele în exploatare ale roților	410
18. Suspensia automobilului	412
18.1. Destinație, părți componente, condiții impuse și clasificare	412
18.2. Elementele elastice ale suspensiei	413
18.3. Amortizoarele	415
18.4. Stabilizatoarele	419
18.5. Tipuri constructive de suspensii utilizate la automobile	420
18.6. Materiale utilizate pentru arcurile suspensiei	426
18.7. Întreținerea suspensiei	426
18.8. Defectele în exploatare ale suspensiei	427
18.9. Repararea suspensiei	427

19. Cadrul și caroseria	429
19.1. Cadrul automobilului	429
19.2. Caroseria automobilului	431
20. Siguranțele active și pasive ale automobilelor	441
20.1. Siguranța activă a automobilelor	441
20.2. Siguranța pasivă a automobilelor	444
20.3. Sistemul pre-crash	450
21. Instalații speciale ale automobilului	451
21.1. Instalația hidraulică de acționare a platformei basculante	451
20.2. Macara hidraulică montată pe autocamion	452
20.3. Instalația de acționare a oblonului	454
22. Montarea automobilelor	455
22.1. Organizarea montării automobilelor	455
22.2. Procesul tehnologic de asamblare, protecție și vopsire a pieselor de bază	456
22.3. Controlul tehnic al asamblării automobilelor	457
23. Rodajul automobilului	459
23.1. Probele funcționale ale automobilelor	459
23.2. Generalități privind rodajul automobilelor	460
23.3. Reguli pentru rodajul automobilelor	460
24. Întreținerea și reparațiile curente ale automobilelor	462
24.1. Întreținerea automobilelor	462
24.2. Reparațiile curente	464
25. Instalații și utilaje pentru întreținerea și repararea automobilelor	465
25.1. Utilaje și instalații de ridicat și transportat	465
25.2. Instalații pentru spălarea și gresarea automobilelor	469
25.3. Echilibrarea roților	473
26. Automobilele hibride	475
26.1. Scurt istoric al automobilelor hibride	475
26.2. Necesitatea hibridizării automobilelor	475
26.3. Stocarea energiei la automobilele hibride	476
26.4. Clasificarea și construcția sistemelor de propulsie hibride	477
27. Automobilul electric	489
27.1. Scurt istoric al automobilului electric	489
27.2. Configurații pentru automobilele electrice	489
27.3. Componente specifice automobilelor electrice	492
28. Automobilele autonome	500
28.1. Considerații generale	500

28.2. Niveluri de automatizare ale automobilelor	501
28.3. Sistemele specifice automobilelor autonome	502
28.4. Provocări cu privire la utilizarea automobilelor autonome	505
29. Noțiuni de dinamică automobilelor	506
29.1. Procesul autopropulsării automobilului	506
29.2. Mecanica roților de automobil	507
29.3. Rezistențele la deplasarea automobilului	516
29.4. Dinamica tracțiunii automobilului	522
29.5. Dinamica frânării automobilului	526
29.6. Stabilitatea automobilelor	530